

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 25. avgusta 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 101.

Oblastni proračun in gospodarski krogi.

Nova oblastna samouprava je koncem pretečenega leta naložila našemu gospodarstvu težka nova bremena. Gospodarski krogi so se proti novim bremenom enodušno izjavili, ker ob sedanjih težkih časih preobčutno otežujejo naše gospodarstvo. Deževalo je iz prizadetih krogov pritožb, katerim končno tudi oblastna samouprava do gotove meje ni odrekala upravičenosti, kajti v zadnjem trenutku je nekatera bremena vsaj nekoliko ublažila. Nikdo ne oporeka, da je bila oblastna samouprava koncem leta 1927, ko je sestavljala proračun, v težkem položaju. Na eni strani je imela za sestavo proračuna izredno kratek rok, na drugi strani pa ni imela za kalkulacijo marsikaterih izdatkov, pa tudi novih davščin na razpolago zadosti zanesljive baze. Na izredni glavni skupščini Zveze industrijcev v Ljubljani, dne 2. februarja 1928 je oblastni odbornik g. Marko Kranjc iz Maribora v svojem govoru naglašal javno te težave in obžaloval, da z ozirom na kratek rok ni bilo mogoče podvzeti ob sestavi proračuna vseh korakov, ki bi bili potrebni in koristni ter iskati sporazuma s prizadetimi interesi.

Oblastne samouprave se v zadnjem času intenzivno pečajo s pripravami za sestavo proračunov za leto 1929. Prve smernice v tem oziru so se postavile na zadnji konferenci oblastnih samouprav v Zagrebu, kjer se je razpravljalo v konkretni obliki tudi o davščinah, ki so potrebne za pokritje bodočih proračunskih izdatkov. Kljub temu, da so predela za nov proračun brez dvoma že toliko napredovala, da bi bilo mogoče vsaj glede načelnih vprašanj, ki pridejo v poštev pri davščinah v zvezi z bodočim proračunom, zaslišati interese, to je zastopstva onih, ki naj ta bremena

nosijo, nam o kaki taki akciji še ni ničesar znanega.

Gospodarski krogi pri vsem umevanju za potrebe samoupravnega gospodarstva zahtevajo, da se jim nudi prilika o važnih vprašanjih, ki so v zvezi z obremenitvijo njihovih obratov, povedati svoje mnenje in staviti po potrebi konkretne predloge. Ta zahteva ni nagajivost, ampak jo je tolmačiti edino kot stremljenje, da se davščine, kolikor so neizogibne, urede tako, da niti v formalnem niti v materialnem oziru ne povzročijo gospodarstvu nepremagljivih ovir za njihovo poslovanje. Pri nas je v splošnem že obremenitev po državi in občinah jako trda. Ako se že sedaj trdi obremenitvi pridenejo še oblastna bremena, obstoji nevarnost, da se prizadene našemu gospodarstvu občutno škodo, ako se pri izbiranju in pripravljanju novih bremen ne postopa zadosti oprežno.

Po lepih besedah oblastnega odbornika g. Kranjca nikakor ne dvomimo, da so tudi obe oblastni samoupravi prepričani o nujni potrebi in koristi, da se o raznih davščinah, ki občutno posegajo v gospodarsko življenje, zaslišijo prizadeti krogi in jim s tem omogoči, da stavijo konkretne predloge ter poročajo o vplivu sedanjih davščin, da si more oblastna samouprava ustvariti sodbo, ali in v koliko je oportuno, da se sedanje davščine obdrže. Gotovi smo, da nam potrebe in koristi takega postopanja oblastnim samoupravam ni treba še posebej dokazati, in naj se ta izvajanja v sedanjem času, ko so predela za proračun že toliko napredovala, smatra kot opozorilo oblastnih samouprav, da to postopanje še pred končno odločbo o novih davščinah tem sigurneje izvedejo.

* * *

Fr. Zelenik:

Zdravstveni pogoji in proizvodnja.

Razširjevalci modernih organizacijskih načrtov in predlogov radi pozabijo na važne okolščine, ki znatno vplivajo na sposobnost in storilno količino delovne sile, pa naj je ta strojna ali telesna. Kakor vplivajo naravni ali prirodni vplivi na avtomatično in mehanično delovno silo, tedaj na stroje in aparate, tako vplivajo duševni in prirodni vplivi tudi na telesno delovno silo, tedaj na delavca. Zastonj je vsako avtomatiziranje in šematiziranje gibov, če ne skrbimo za to, da jih izvršuje zdravo telo v zdravih prostorih.

Najnovejše obratoslovje že pozna veliki pomen zdravstvenih razmer za storilno sposobnost. Industrijska in veleobratna podjetja čutijo potrebo skrbeti za zdravstvene razmere delavstva in kakor skušajo ščititi stroje in aparate pred neugodnimi naravnimi vplivi, tako posvečajo zdravstvenim razmeram vedno večjo pažnjo. Seveda povsod še tega ne znajo, pa občutijo razne zahteve in predpise obrtnih oblasti za zdravstvene in varnostne naprave in izboljšanja kot breme.

Ni potrebno in tudi nemogoče je, da bi povsod bili delovni prostori moderni in po najnovejših stavbenih predpisih, čeravno bi marsikateri podjetnik ali obrtnik imel znatne ko-

risti, če bi moderniziral svoje delovne prostore.

Ni pa nikjer potrebno, da so okna zakajena, zaprašena, sajasta in da jih nikdar ne odprejo, kakor v kaki farni podružnici, kjer enkrat na leto berejo sv. mašo. Videl sem okna, ne večja od mišjih lukenj, pa še umazana povrha. Seveda se telo navadi tudi na najnezdrugejše razmere, kakor je navajen istrski osel na palico, ali koliko časa pa vzdrži in kako so delovni uspehi? Vpliv delovnih prostorov občuti tisti, ki ni trajno navezan na nje. Čisto drugače vpliva zračna, svetla in čista delavnica od delavnice z umazanimi okni, v kateri ni svetlobe, ne zraka, pač pa je po nepotrebnosti polna raznih duševnih plinov in smradov. Videl sem v nekem obratu, da so razne kisline kuhali in porabljali ravno v sredi delavnice, da so izparivanja teh kislin polnila velike delovne prostore. Da je bilo to nepotrebno, bi lahko presodil vsak vajenec. Stroji, na katerih so izdelovali izdelke, so bili na enem koncu delavnice, lužarna je bila, kakor sem rekel, v sredi delavnice pralnica, in čistilnica pa zopet v drugem kotu zraven strojev, da so morali nositi izdelke od strojev v lužarno in iz lužarne pa zopet v bližino strojev. Ako bi stroji stali na mestu lužarne, lužarna pa na mestu strojev blizu pralnice, bi ne bilo donašanje surovin otežkočeno, pač pa bi bilo manj prenašanja izdelkov in plini lužarne bi se lahko odvajali na prosto. Ni bilo nobenega

reda v razvrščenju delovnih prostorov in oddelkov, pač pa je izgledalo, da je vsak delovodja poljubno namestil svoj oddelek. Pa je bilo to podjetje novo.

Stroji za obdelovanje lesa napravljajo mnogo odpadkov in mnogo prahu. Odpadki se nabirajo okoli strojev in tvorijo znatno prometno in obratno oviro, prah pa pokriva rizbe in stroje, zamašuje ležišča in ovira mazanje. Marsikateri kos orodja se izgubi v teh kupih odpadkov.

Kdor ne skrbi za odstranitev vodne pare in vlage, plinov itd., uničuje ne samo človeško delovno silo, ampak tudi svoje stroje in aparate. Ali ni v teh naložena navadno velika glavica? Para in plini otežkočajo pregled delovnih prostorov in kvarijo stroje in opravo.

Z delavnimi prostori je ravnotako, kakor s trgovino. Ena trgovina izgleda, kot da bi jo vzel iz škatljice, kakor pravimo. Poslovodja ve, da z malo firneža in malo krpico je mogoče očistiti in obnoviti opravo, da izgleda kot nova, tla pusti mazati z prašnim oljem, blago je lepo razvrščeno, da je res veselje pogledati in pohajati tako trgovino. Sosed zraven pa ima zaprašeno in oddrgnjeno opravo, da izgleda stara in obrabljena, čeravno ni nič starejša od sosedove, blago je navlečeno brez reda, tla zjutraj ali zvečer poškopirajo in pomečejo, da ne zmanjka prahu po stelah in blagu.

Povsod je mogoče z malenkostnimi troški in sredstvi vzdrževati red in čistočo. Povsod so potrebne, kakor v delavnicah tako v trgovini, prilike za umivanje ne samo rok, ampak tudi obraza itd. Marsikje je mogoče z majhnimi stroški in v lastni režiji napraviti tudi kopalno napravo. Vse sicer stane nekaj denarja, ali navadno se taki izdatki dobro poplačajo.

Hmeljska kampanja. Razpoloženje je zelo mirno. Cene se gibljejo od 30 do 32 Din. Kupcev je sicer mnogo, vendar se jih dosedaj udeležuje kupčije le en del, medtem ko drugi še čakajo. Kakovost letošnjega hmelja je prav dobra.

* * *

Popust na železnica za razstavo plemenskih konj v Ljubljani. Povodom jubilejne kmeljske razstave v Ljubljani se vrši dne 2. septembra velika razstava plemenskih konj. Železniška uprava je izdala naslednjo odločitev: »Odredbe železniške tarife del II., odsek B—XIII., veljajo tudi za žive živali, ki se prevažajo na razstavo. Za žival velja torej 50% popust pri prevozu.« Na to opozarjamo naše konjerece, ki bodo na razstavi sodelovali.

Ljubljanska borza.

Tečaj 24. avgusta 1928	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	22-7875	22-8475
Berlin 1 M	—	13-5625
Bruselj 1 belga	—	7-9136
Budimpešta 1 pengő	—	9-9250
Curich 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šilling	8-0070	8-0370
London 1 funt	275-80	276-60
Newyork 1 dolar	56-8150	57-0150
Pariz 100 fr.	—	222-37
Praga 100 kron	168-27	169-07
Test 100 lir	296-70	298-70

Commercial National Trust Co., ustanovljena v New Yorku z glavnico 12 milijonov dolarjev, se bo pečala z domačimi in inozemskimi novimi emisijami. Nova banka je članica sistema Federal Reserve.

Ivan Mohorič:

Utisi s pota po Nemčiji.

Gospodarski karakter Lipskega se lahko karakterizira z dvema besedama: mesto velesejmov in mesto nemške knjige. Lipski velesejmi so se razvili iz neznatnih početkov običajnih sejmov, kakor so pri nas v vseh krajih po deželi v navadi. V toku časa so si znali Lipčani pridobiti za te sejme privilegije in ugodna prometna lega Lipskega ter žilavost Saksoncev je doprinesla k temu, da so kljub zmedbi velikih verskih vojn, ne samo obdržali svojo pozicijo, marveč se znali dvigniti nad druga takrat še slavna in mogočna nemška tržišča in jih nadkriliti.

Po svetovni vojni je začel obseg Lipskih velesejmov posebno rapidno naraščati. Danes priznavajo tudi inozemski strokovnjaki, da se ne more noben drug velesejem na svetu pohvaliti, da bi na njem razstavljala industrija iz 22 raznih držav in da bi ga posečali tuje, ki pripadajo 78 različnim narodnostim. Zadnji Lipski velesejmi so šteli povprečno po 10.000 razstavljalcev. Razen skoro vseh evropskih držav je bila zastopana tudi Amerika in prekomorski kraji. Zadnji letošnji pomladanski sejm je posetilo 185.000 obiskovalcev, od katerih jih je bilo ca. 16% iz inozemstva.

Razsežnost razstavnih prireditev si lahko predstavljamo, če pomislimo, da je štel seznam blaga, ki se je tu razstavljalo, nad 1600 raznovrstnih izdelkov. Lipsko prebivalstvo in lipske organizacije znajo tudi ceniti važnost sejmov in storijo vse, da jih čim lažje razvijejo in čim bolj izkoristijo. Celo mesto je tempirano na velesejmski obisk, ne samo ob času sejma, marveč tudi v ostalih mesecih. Ogromna zgradba kolodvora, ki je bil pred par leti še največji na kontinentu, priča o prometu, ki se tu vrši preko celega leta. V času velesejmov priredi nemška železniška uprava nad 400 posebnih vlakov, da omogoči posetnikom iz sosednih dežel čim lažji obisk velesejma.

Na obsežnih planjavah okrog monumentalnega spomenika velike bitke narodov pri Lipskem iz Napoleonovih dob, se razprostirajo razsežne zgradbe velesejmskih paviljonov. Posebno v zadnjem času se veliko gradi, kar kaže, da konjunktura lipskih velesejmov še davno ni odevetela, da so jim stari prostori pretesni in da zahteva sejmski promet več zraka in prostora. Tu je ogromna zgradba sejma za tehnične novosti, za elektrotehniko, za stroje poleg številnih drugih paviljonov.

V Lipskem je skoncentrirana poleg tega še specialna svetovna trgovina kožuhovine. Cel četrt mesta je poln smrdetih skladišč surovih kož vseh vrst, domače in eksotične divjačine, ki se dobavljajo sem iz celega sveta iz najrazličnejših kolonij in se tu mehanično in kemično predelujejo ter v oplemenjenem stanju deloma tudi že konfekcionirane razpošiljajo po vseh kontinentih. Centrum kožuhovinarstva v Lipskem je »auf dem Brühl«, kar bi se po naše lahko reklo na Prulah. Da imajo vso to lukrativno trgovino v rokah po pretežni večini židje, ni menda niti treba posebej poudarjati.

Tudi naša država in posebno Slovenija je velik dobavitelj kožuhovine za lipsko tržišče. Prva povojna leta

so posredovali eksport povečini še dunajski prekupevalci, dočim nakupujejo danes že znaten del lipskih potniki direktno po deželi pri kmetih in lovcih. Skozi roke lipskih trgovcev je šlo pred vojno 73% celokupnega eksporta kožuškovine iz Rusije, ki razpolaga z neizčrpnimi zakladi finih kož. Danes je Lipsko v kožuškovinarstvu prav posebno znano po oplemenjavanju zajčjih kož, ki jih predeluje v fino moderno kožuškovino za plašče. Vrednost blagovnega prometa kožuškovin presega nad 100 milijonov mark in zavzema tako v nemški zunanji trgovini eno izmed najodličnejših mest.

Druga karakteristika Lipskega je, kakor rečeno, nemška knjiga. Nič manj kot 175 tiskarn s skupno nad 25.000 delavci in 90 knjigoveških veleobratov s 7000 delavci in 60 litografskih zavodov zastopa v Lipskem to razvito obrt. Kdor je pred vojno obiskal v Lipskem razstavo »Bugra« leta 1914, je videl, da je po statistiki vsaki petdeseti prebivalec Lipskega nekako v zvezi ali v odnošajih s knjigotštrom, tiskarnarstvom ali grafiko. Tega ne premore nobeno drugo mesto.

Naraščaj za navedeno industrijo vzgaja cela vrsta specialnih šol in zavodov za posamezne stroke tiskarskih obrtov in grafičnih umetnosti. V Lipskem je bilo že leta 1825 ustanovljeno borzno društvo nemških knjigotščev. Tu se nahajajo danes največja založništva knjižnih proizvodov, muzikalij, grafičnih reprodukcij in učil. V Lipskem je tudi središče antikvarijatnega in sortimentnega knjigotštva. Najvažnejše vlogo pa igrajo knjigotštrosni komisijonarji v Lipskem, ki zastopajo nad 10.000 zunanjih knjigarn, med njimi mnogo inozemskih, in stoje v stiku z vsemi kulturnimi središči celega sveta.

V Lipskem je pred vojno imelo nad 3000 zunanjih založnikov svoja dobavna skladišča, da je moglo promptno izvrševati vsa dnevna borzna naročila. Tu se izdaja borzni list nemškega knjigotštva, tu se nahaja informacijska pisarna za nemške knjižnice, katerih štejemo 323 in ki obsegajo skupno nad 37 milijonov zvezkov. Knjižnice Lipskega štejejo nad 2.300.000 knjig in prekašajo tako veliko državno biblioteko v Berlinu in v Monakovem, ki štejeta preko 2 odnonsa poldrugi milijon zvezkov.

Borzno društvo nemških knjigotščev je ustanovila tik pred vojno edinstveno zbirko nemškega tiska »Deutsche Bücherei«, v katero se steka ves knjižni in perijodični tisk Nemčije in nemškega inozemstva od leta 1913. V tej ogromni zgradbi, od katere je zaenkrat zgrajen le en del, ki bo po potrebi dopolnjen in povečan, se nahaja velika čitalnica s 192 pisalnimi mizami za obiskovalce in umstvene delavce, dalje zbirke revij in strokovnih časopisov s 114 delavnimi prostori. Tu je obiskovalec na razpolago 3100 časopisov in za knjige, katerih knjižnica nima, je organiziran izposojevalni promet z ostalimi knjižnicami. Koncem leta 1926 je knjižnica »Deutsche Bücherei« že štela 660.000 knjig in 18.100 časopisov.

Naša delegacija je bila v Lipskem deležna gostoljubnosti velesejma, Trgovske zbornice, mestne uprave in zveze knjigotščev. Razgledali smo najkarakterističnejše naprave mesta, zgradbe velesejma, ki so bile puste in prazne in v tem stanju še mogočnejše upivale na nas, dalje zbirke »Deutsche Bücherei« in planetarij. Bilo mi je tesno pri srcu, ko sem pomislil na siromašnost naših knjižnic in na bornost vsega, s čimer razpolagamo doma pri proučevanju gospodarskih in javnih vprašanj. Tu je ona velika razlika, tu je tudi hrbtenica nemškega strokovnega dela in znanja, ki je najboljši porok bodočnosti Nemcev.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

Obrtno-nadaljevalno šolstvo v Sloveniji ob desetletnici osvobođenja.

(Nadaljevanje.)

Obrtno šolstvo za vajence v Št. Vidu nad Ljubljano.

Št. Vid-Vižmarje z vsemi bližnjimi vasi je prava kolonija mizarske obrti. Nikjer v celi Sloveniji nimamo tako razvite domače mizarske obrti kakor ravno v Št. Vidu nad Ljubljano. Zato ni čuda, da je v vsaki drugi hiši mizarska delavnica in so tudi velika tovarniška poslopja urejena z vsemi modernimi stroji za pohištvna in stavbna mizarska dela. Da je tako, je precej zasluge pri posameznih mojstrih, kateri so šli veliko po svetu se učiti, kako se mora delati in kakšnim potom se more konkurirati proti tujim izdelkom. Poleg tega pa je v mladosti nudila prvo izobrazbo marsikateremu vajencu in pomočniku »Obrtniška šola« sama v Št. Vidu, ki je bila že ustanovljena dne 5. novembra 1882, ena najstarejših obrtno-nadaljevalnih šol v Sloveniji, izvzema Ljubljano, Maribor in Ptuj.

Že prvo leto je obiskovalo šolo 46 vajencev, 17 rokodelskih pomočnikov ter 8 kmetijskih fantov; skupaj 71 slušateljev. Za časa svetovne vojne je bila vajeniška šola le leta 1915/16 in jo je obiskovalo samo 33 vajencev. Na novo se je zopet otvorila »Obrtno-nadaljevalna šola« dne 8. septembra 1919 s 136 učenci, in sicer v pripravljalnem razredu 63 vajencev, v I. razredu 46 vajencev in v prostovoljnem tečaju 27 pomočnikov. Leta 1920/21 so nastale z ene šole kar dve, in sicer že obstoječa Obrtno-nadaljevalna šola in na novo ustanovljena »Strokovna mizarska nadaljevalna šola«, edina te vrste šole v Sloveniji.

Obrtna šola je imela to leto 69 vajencev, razdeljene: v pripravljalnem razredu 29, v I. razredu 30 in v II.

Amerika in evropska pre-mogovna ter železna industrija.

Konkurenca med kovinsko industrijo Anglije in Severne Amerike ter med kontinentalnimi producenti se javlja vedno ostrije. V premogarstvu nimata Anglija in Amerika sicer nobenih vitalnih enakih interesov, v kolikor pride v poštev kontinentalni trg, a Anglija in Amerika si pri rudarskih štrajkih vseeno med seboj pomagata. A tudi na posameznih evropskih trgih imata ti dve državi skupne interese, na primer v Italiji, kjer konkurira z angleškim in ameriškim premogom poljski in nemški reparacijski premog. Amerika ima sedaj velik prevešek premoga, ki postaja vsled konkurence kurivne nafte vedno večji; zato morda ni več daleč, ko bodo premogovni eksporterji Anglije in Amerike glede eksporta premoga skupno nastopali. — Dosti več skupnosti imajo interesi obeh držav v železni produkciji. Star je načrt severo-ameriških industrijev »ekla«, da pridobijo na svojo stran angleško železno industrijo, zlasti kar se tiče eksportnega trga. Ustanovili so pred kratkim zvezo za eksport jekla, in tako voditelji jeklenega trasta kot voditelji Bethlehem Steel Corp. so dali angleškim jeklenim industrijem navodila glede izgradbe angleškega carinsko-zaščitnega sistema in glede udeležbe na ameriški eksportni zvezi. Medtem se pogaja ameriški jekleni trust z velikimi ostalimi jeklenimi podjetji Severne Amerike glede pristopa k eksportnemu kartelu. Kakor poročajo, bodo nato povabili še angleško jekleno industrijo, naj pristopi, pri čemer misli ameriška industrija na razdelitev eksportnih trgov. Menda obstoji namen, da se evropski kontinentalni jekleni zvezi postavi nasproti zveza anglo-ameriške jeklene industrije, ki bi slednjič ne bila nič drugega kot eksportni kartel. Kajti zveza za eksport jekla naj vpliva tudi na oblikovanje cen na eksportnih trgih, kakor je še pred kratkim poudarjal predsednik Bethlehem Steel Corp. Nastala

razredu 10 vajencev za vse ostale stroke izven mizarjev. Mizarska šola pa je imela 94 mizarskih vajencev; v pripravljalnem razredu 34, v I. razredu 37 in v II. razredu 23 vajencev. Za prejšnje šolsko leto 1925/26 je bilo stroškov za obe šoli Din 61.688-49. Dohodki: na vpisnini vajencev 12.800 dinarjev, občina Št. Vid 12.500 Din, trgovska in obrtna zbornica 3680 dinarjev, občina Zgornja Šiška podpore 2000 Din in država 5450 Din. Vsled nezadostne podpore od strani države ostane še nekaj dolga. V tem pogledu se bode moralo nekaj ukreniti, da ne bosta obe šoli sredi šolskega leta prenehali s poukom. Pri nas veljajo še predpisi, da plača država dve tretjini — ali »nema para«! Obrtniki v Št. Vidu nad Ljubljano so v znak protesta proti malomarnosti države v vprašanju kreditov za obrtno-nadaljevalno šolstvo segli po samopomoči ter bodo to šolo skozi pet mesecev sami vzdrževali. Hvalevredna požrtvovalnost! Posnemajmo!

Tekoče šolsko leto 1926/27 ima Strokovna mizarska nadaljevalna šola 102 mizarska vajenca, Obrtno-nadaljevalna šola pa 93 vajencev. Slednja ima po strokah: 10 stavbnih in 12 strojnih ključavničarjev, 4 kovače, 3 livarje, 4 zidarje, 3 kolarje, 13 sodarjev, 4 pleskarje, 3 mesarje, 14 krojačev, 9 čevljarjev, 4 elektro-monterje, 3 mehanike, po enega kleparja, kamnoseka, tesarja, tapetnika, brivca, peka in kovinskega strugarja. Iz občine Št. Vid je 135 vajencev, Zgornja Šiška 37, Šmartno pod Šmaro goro - Tacen 15, Spodnja Šiška-Ljubljana 7 in eden iz Ježice. Nujno potrebno bi bilo, da se otvori tudi III. razred na obeh šolah, kakor v Ljubljani, posebno ako pomislimo, da absolvirajo nad polovico učencev Tehniško srednjo šolo v Ljubljani iz Št. Vidške šole in kako težko sledijo za šolskim podukom na Tehniški srednji šoli vajenci, ki so dokončali samo dva razreda.

bi torej nekaka takšna tvorba, kakor je mednarodni kartel bakra. Člani jeklenoeksportne zveze ne bodo torej ameriške jaklarne same, temveč njih eksportne organizacije. V prvi vrsti mislijo naravno na prekomorske trge, ki pa vseeno trajno kupujejo tudi na evropskih kontinentalnih trgih. Nadaljnja posledica bi bila ta, da bi postopala Amerika v železni industriji tako, kot postopa Anglija v premogarstvu, in da bi potom podpor od strani železnice in plovbe mislila tudi na osvojitve kontinentalnih trgov; to bi ne bilo brez upanja na uspeh, kar nam dokazuje že intenzivni eksport ameriških strojev na evropski kontinent.

PROTI ZVIŠANJU CARINE V BOLGARII.

Poslaništva Anglije, Francije, Belgije, Češkoslovaške, Ogrske in Avstrije so vložila, kakor smo že pisali, v bolgarskem zunanjem ministrstvu soglasne note proti zvišanju plačilnega koeficienta, ki znaša skoro 25% vseh bolgarskih carinskih pristojbin. V notah opozarjajo poslaništva, da je sklep bolgarske vlade glede zvišanja uvoznih carin v nasprotju z ženevskimi sklepi, ki jih je podpisala tudi bolgarska vlada. Ob enem opozarjajo note na izjavo bolgarskega delegata na oni konferenci, ki pravi, da je bolgarska carinska politika orientirana v smeri znižanja, nikakor pa ne zvišanja carinskih postavk. Note protestirajo tudi proti načinu uvedbe carinskega poviška, koje odredbo so še neposredno pred sklepom ministrskega sveta oficijelno dementirali. Note zahtevajo, da se od carinskega zvišanja izločijo one blagovne vrste, ki so bile v času zvišanja na potu v Bolgarijo ali pa so ležale v bolgarskih carinarnicah.

Italija, Turčija in Holandska, ki so vsled sklepa bolgarske vlade tudi prizadete, simpatizirajo z demaršo omejenih poslaništev in se ji bodo pridružile, ali pa so se ji že. Nemčija se intervenciji ni pridružila.

Uvožno carino so zvišali 26. julija; na zlato podlago preračunjen znaša povišek od 15 do 20%, efektivno pa 25%. Tiče se pa razven predmetov, ki so za

življenje potrebni, vsega importiranega blaga. S tem naj bi se dohodki bolgarske carinske uprave dvignili za 300 milijonov levov na leto. Bolgarski komentator o intervenciji pripominja, da je bila odredba diktirana od potrebe po zvišanju državnih dohodkov, da se zagotovi ravnovesje v državnem gospodarstvu. Zlasti je bilo zvišanje potrebno zato, da se ojačijo carinski dohodki, ki naj se porabijo kot reparacijska plačila in ki naj služijo kot podlaga za stabilizacijsko posojilo. Višji carinski dohodki kot podlaga stabilizacijskega posojila so pa predpogoj, da opusti družba Diskonto svojo opozicijo proti posojilu. Zato tudi Nemci niso protestirali.

Največja založba na svetu.

Ruska državna založba je danes gotovo največja knjižna založba na svetu, saj je bilo samo v zadnjem letu izdanih sto milijonov knjig. Šestdeset odstotkov vseh spisov, ki izidejo v sovjetski Rusiji, jih založi državna založba. Vodja tega velikanškega podjetja, Halatov, ki je kot vladni komisar sovjetrov organiziral ruski oddelek časnikarstva, popisuje v »Knjižnem svetu« bistvo in obseg te založbe. Šestdeset odstotkov izdelkov državne založbe, ki obsega približno 4500 pisateljev, pripade šolskim knjigam, nadaljnjih dvajset odstotkov znanstveni književnosti, pred vsem gospodarskim spisom in zadnjih 20 odstotkov se bavi z leposlovjem. Od teh dvajset milijonov leposlovnih knjig tvorijo glavni del klasični ruski pisatelji devetnajstega stoletja; veliko zanimanje vlada tudi za inozemske klasike. Tako prihajajo ljudske izdaje Shakespeareja, Goetheja in Schillera po nizki ceni na trg. Pismenih Rusov se je pomnožilo v zadnjem desetletju za deset odstotkov. Naklada je pri spisih moderne književnosti zelo različna. Uspeli romani kakor Gladkov »Cement« so dosegli naklado sto tisoč izvodov. Na rusko enciklopedijo, ki izide v sto-petdesetih zvezkih in od katere so že izšli prvi zvezki, se je naročilo sedemdeset tisoč oseb in na veliko splošno izdajo Marksovih spisov celo 130.000 oseb. Medtem ko je prej obvladovala književni trg broširana knjiga, se daje sedaj prednost vezani knjigi. V ruski državni založbi izhaja kakih sto časopisov, med temi šestdeset do sedemdeset znanstvenih, kojih naklada se giblje med 2000 in 5000 izvodov. Privatne založbe so v Sovjetski Uniji samo še podrejene-ga pomena. Vsega skupaj je kakih sto privatnih založnikov, ki se bavijo po večini s prevodi tujih spisov. Izmed inozemskih pisateljev so se Jack London, Upton Sinclair in Bernhard Kellermann najbolj omilili ruskemu ljudstvu. Sovjetsko-ruski pisatelji imajo postavno pravico do honorarja. Zaščita avtorstva inozemskih pisateljev pa še vedno ni urejena. Halatov meni, da se bo to v najkrajšem času uredilo in se sam poganja v veliki meri za zaščito avtorstva tujih pisateljev v Rusiji.

»Ljubljana v jeseni.«

XI. velesejske prireditve oficijelni katalog »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra t. l. je zopet prevzelo v samozaložbo reklamno podjetje Saturn v Ljubljani. Ta trdka je že izdala letošnji sejski katalog, ki je po svoji ličnosti, pestrosti in nadvse zanimivi vsebini žel splošno odobravanje. Našim trdkam se zopet nudi lepa prilika, da obrnejo pozornost konzumentov nase.

Radio-razstava amaterjev na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« se vrši od 1. do 10. septembra. Odlikovan-ci — amaterji dobe lepe nagrade v denarju in materialu. Prijavilo se je že lepo število razstavljalcev, prosimo pa, da se vsi zamudniki prijavijo najkasneje do 20. avgusta pisмено pri Radioklubu, Ljubljana.

Razstava društva Zoo na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani bo obsegala nad 200 različnih živali. V prostornih kletkah med bujnim zelenjem bodo razstavljeni ptiči, v miznih terarijih kače in kuščarice, v večjih in manjših akvarijih pa pupki ter domače in eksotične ribe.

RAZNO.

Otvoritev Zagrebskega Zbora. Danes v soboto dne 25. avgusta se odpre ob 9. uri dopoldne X. mednarodni sejem v Zagrebu. — Otvoritev se vrši brez vsakih formalnosti in bo takoj po otvoritvi dovoljen dostop zastopnikom, interesentom in občinstvu. Posetnikom sejma, ki potujejo s sejsko legitimacijo, se priporoča, da hranijo železniške vozne listke in jih pri prihodu v Zagreb ne oddajo postajnemu vratarju. Na sejmu je urad za žigosanje legitimacij. Legitimacije brez žiga ne dajejo pravico za brezplačno povratno vožnjo.

JESENSKE PRIREDITVE LIPSKEGA VZORČNEGA VELESEJMA.

Splošni, tehnični in stavbeni velesej trajajo od 26. avgusta do 1. septembra t. l., tekstilni velesej od 26. avgusta do 1. septembra, čevlarski in usnjarski velesej od 26. avgusta do 29. avgusta t. l. Posetniki velesejma dobijo pri predložitvi sejske legitimacije avstrijski transitni vizum brezplačno, nemški in češkoslovaški vizum pa ni potreben. Sejska legitimacija stane Din 70.— in se jo dobi pri častnem zastopstvu sejma v Ljubljani, Gledališka ulica št. 8, pri tvrdki Stegu in drug. Na vseh nemških državnih železnicah imajo obiskovalci lipskega velesejma 25% popust. Vozne listke se dobi tudi pri imenovanem častnem zastopstvu in se jih mora nabaviti na podlagi sejske legitimacije za vožnjo tja in nazaj, lahko pa tudi samo za tja. Za vožnjo samo iz Lipskega se vozni listki s popustom ne izdajajo. Vozni listki s popustom so veljavni za vožnjo na Lipsko od 21. do 29. avgusta t. l. (oba datuma vključno), za vožnjo iz Lipskega od 26. avgusta do 9. septembra t. l. Vožnja se lahko za tja in nazaj prekine. Na jugoslovanskih železnicah je dovoljen vsem obiskovalcem lipskega velesejma 25% popust. Na odhodni postaji se mora preskrbeti na podlagi sejske legitimacije 1 cel vozni listek do naše obmejne postaje, pri vrnitvi se kupi s predložitvijo potom žigosane sejske legitimacije polovično vozno karto do odhodne postaje. Sejska legitimacija se mora pri odhodni železniški postajni blagajni žigosati z dnevom odhoda v Lipsko. Ti vozni listki s popustom se dobijo pa tudi v predprodaji voznih kart »Putnik«. Isto kot za jugoslovanske velja tudi za avstrijske in češkoslovaške železnice. Pri vožnji skozi Češkoslovaško mora biti na sejski legitimaciji prilepljen češkoslovaški kolek, ki se ga dobi v pisarni častnega zastopstva proti plačilu Kč 2.— pri vožnji v I. razredu, Kč 1.— pri vož-

nji v II. in Kč —50 pri vožnji v III. razredu. Stroški vožnje v Lipsko s popustom znašajo na progi Ljubljana—Jesenice—Salzburg—München—Leipzig in nazaj brzovlak III. razreda približno Din 1000.—, brzovlak II. razr. približno Din 1.570.—, na progi Ljubljana—Maribor—Linz—Summerau—Praga—Bodenbach—Leipzig in nazaj v brzovlaku III. razreda približno Din 990.—, v brzovlaku II. razreda približno 1.560 dinarjev.

Pridelek v Avstriji. Zvezno ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo izdaja prvo letošnje poročilo o letini. Vidimo, da je pridelek pšenice s 3.136.000 met. stoti nekoliko večji kot je bil lanski, pridelek ozimne rži pa neugodnejši, 4.77 proti 4.90 met. stotov. Izredno ugoden je bil letos pridelek ječmena; obe vrsti skupaj sta dali 2.750.00 met. stotov, lani 2.370.000. Tudi pridelek ovsa je zadovoljiv. Zelo neugoden je pa letos pridelek krme.

V sedmih mesecih zaslužek 14 milijonov dinarjev. Continental and Industrial Trust v Londonu je ustanovil v preteklem decembru podružnico z imenom Second Continental and Industrial Trust in jo je opredelil z glavnico 50.000 funtov. Podružnica je imela one kupčije z delnicami, ki se z njimi prva družba po pravilih ne sme pečati. Podružnica je v sedmih mesecih obstoja s prodajo in z nakupom angleških in inozemskih delnic imela dobička 50.000 funtov ali skoraj 14 milijonov dinarjev, torej toliko kot je znašala osnovna glavnica.

Nemški kalij. Nemška kalijeva industrija presoja jesensko kupčijo optimistično. Od januarja do inkl. julija so prodali že za več kot 1 milijon met. stotov več kalija kot v istih mesecih lanskega leta. Po dosedanjih prodajah računijo, da bodo prodali v avgustu 900.000 met. stotov kalija; v lanskem avgustu so prodali 845.000 met. stotov. Tudi čilenska solitrova industrija naznanja dobro prodajo; pač pomnožena potreba.

Ruski proračun. Finančni komisariat Sovjetske zveze je zasnoval ruski državni proračun za leto 1928/29. Proračun je s 6970 milijoni rubljev v ravnovesju in izkazuje napram tekočemu letu prirastek 14,5%. Direktna davka so zvišali za 9%, indirektna za 13, druge državne dohodke za 18%. Pri izdatkih vidimo poleg zvišanih donoskov za industrijske in elektrifikacijske namene (nad 940 mil. rubljev) tudi velike poviške za potrebe poljedelstva.

Minimalno poravnalno kvoto pri prisilnih poravninah so hoteli zvišati na Ogrskem od 50 na 60%, pa je vlada na željo trgovine in industrije odredila, da ostane kvota 50-odstotna. Primerjaj Moravsko!

Pospeševanje poljedelstva v Rusiji. — Da dobi več žita za eksport in da pride-lovanje žita sploh dvigne, je sklenila sovjetska vlada, da preide k obliki kon-traktualnega obdelovanja, ki je v za-hodni Evropi uporabljeno samo pri pri-delovanju sladkorne pese. Za vsak hektar obdelane zemlje dobi kmet pred-ujem 8 rubljev, ki se obrestuje po 6%. Producent mora oddati za to po normal-ni žitni ceni v zameno tisto množino ži-la, ki odgovarja vrednosti 16 rubljev. Nova akcija bo obsegala za jesen 5 mili-jonov hektarov, za pomlad že 10 mili-jonov.

Petrolej v Colombii ter Amerikanci in Angleži. Colombia (ne Kolumbia) je ona država v Južni Ameriki, ki se nadaljuje tik iz Srednje Amerike tja. Colombijski predsednik je potrdil razveljavljenje koncesije Barco, ki je bilo lani sodno iz-rečeno, ker sedanji lastniki koncesije niso tako izrabljali, kot je bilo v po-godbi. Sedanja lastnika sta ameriška družba Gulfoil in ameriški sindikat Ca-rib. — Morje tam se imenuje Karibsko morje. — Amerikanci se bodo še en-krat pritožili na najvišje colombijsko so-dišče. Obenem so se obrnili na ameriški državni oddelek, da bi ta napravil dip-lomatske korake. Koncesija Barco je največja ameriška koncesija v Colombii in obsega 5 milijonov acrov petrolej-skega ozemlja. V ameriški skupini je bil udeležen v prvi vrsti Mellon. Pred-sednikova razsodba napravi Angleže za največje koncesionarje Colombie; prej so bili za Amerikanci.

Borza dela v Mariboru. Od 12. do 18. avgusta je dela iskalo 138 oseb, in si-cer 96 moških in 42 žensk, prostih mest je bilo 93, delo je dobilo 46 moških in 27 ženk, skupaj 73 oseb, odpotovalo jih je 18, odpadlo pa 46. Od 1. januarja do 18. avgusta je pa dela iskalo 5273 oseb, 2702 službenih mest je bilo prostih, 1820 oseb je dobilo delo, 2244 jih je od-potovalo, 3141 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo de-lo: 14 hlapecev, 12 viničarjev, 14 mizar-jev, 3 sodarji, 1 lesar, 4 zidarji, 7 ple-skarjev, 1 slaščičar, 1 pekovski po-močnik, več vajencev (ključavničarske, mizarne, medicinske, mesarske in ta-pelniške obrti) in 5 kuharic, 6 služkinj, 2 servirki, 1 frizerka, 2 šivilji za perilo, 4 delavke, 2 varuški, 2 boljši kuharici v Moslar, 2 šiviljski vajenki.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic, gradbeno odelenje v Ljubljani, spreje-ma do 31. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov hrastovih pragov za izolirne spoje, 60.000 kg portland-

cementa, raznega lesa in lesenih spojk za tračnice. — Delavnica Direkcije dr-žavnih železnic v Mariboru sprejema do 30. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 3000 m³ kisika; do 1. septembra t. l. glede dobave 150 ton kovaškega koksa. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 6. septembra t. l. ponudbe glede dobave signalnega materiala. — Direkcija državnega rud-nika v Kreki sprejema do 8. septembra t. l. ponudbe glede dobave oblek za ognjegasce. — Direkcija državnih ru-darskih preduzeč v Sarajevu spreje-ma do 12. septembra t. l. ponudbe gle-de dobave strokovnih knjig. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 31. avgusta t. l. pri Komandi Drav-ske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 400.000 kg sena in 200.000 kg slame. — Dne 10. septembra t. l. pri Intendanturi Komande Savske divizij-ske oblasti v Zagrebu, dne 12. septem-bra t. l. pri Komandi 36. pešadijskega polka v Varaždinu, dne 13. septembra t. l. pri Komandi 37. pešadijskega pol-ka v Karlovcu glede dobave živil (fi-žol, krompir, zelje, riž, moka, masi, olje, kis, sladkor, kava, cikorija itd.). — Dne 12. septembra t. l. pri Upravi držav-nih monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu glede dobave pečalnega voska, svinčenih plomb, gumi-arabiku-ma, platna, moke za kuhanje škroba; dne 13. septembra t. l. glede dobave raznega papirja. — Dne 12. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave signalnega ma-terijala. — Dne 12. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pisarniškega materiala in vijakov z malicami. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pi-sarni Zbornice za trgovino, obrt in indus-trijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Delavnica Direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema do 3. sep-tembra t. l. ponudbe glede dobave že-lezne žice; do 4. septembra t. l. glede dobave zatikačev. — Direkcija državne-ga rudnika v Brezi sprejema do 5. sep-tembra t. l. ponudbe glede dobave 2500 metrov tračnic. — Vršile se bodo na-slednje ofertalne licitacije: Dne 29. av-gusta t. l. pri Komandi Dravske divi-zijske oblasti v Ljubljani glede dobave 650.000 kg ovsa. — Dne 5., 7. in 10. sep-tembra t. l. pri Komandah mest v Suša-ku, Dolnji Lendavi, Varaždinu in Mur-ski Soboti glede dobave kruha. — Dne 7. septembra t. l. pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede doba-ve 34.000 kg moke. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

5. III. 1913.

Videč te zapreke, prišel sem na misel, da bi se slovenska pravna fakulteta mogla začasno priklopiti češkemu vseučilišču v Pragi, odkoder bi se kasneje kedaj prenesla v Ljubljano. Stopil sem v dogovor z rektorjem praškega vseučilišča. Rektor Hejnovský je to misel brez ovinkov pozdravil in je obljubil prizade-vati si, da se za njo izreče tudi akademski senat. To se je v resnici zgodilo. Tudi dijaki češkega vseučilišča so v tem smislu začeli akcijo. Stvar se je imela izpel-jati tako, kakor se je izpeljala svoje dni ustanovitev italijanske fakultete v Inomostu. Dasi je inomoško vseučilišče nemško, vpeljala so se, kakor se je takrat dejalo: »unbeschadet dem deutschen Charakter der Innsbrucker Universität« (ne da bi to bilo na škodo nemškemu značaju inomoškega vseučilišča), na tem vseučilišču tudi italijanska predavanja. Ker je vsled agitacije med dijaštvom začelo na češko vseučilišče za-hajati čedalje več Slovencev, bila je nameravana re-šitev izvedljiva. Kazalo je že tudi, da je vlada zanj na pol pridobljena. To pa zato, ker so češki poslanci z veseljem pozdravili uredbo slovenskih docentur pri češkem vseučilišču. — Tu se je pa naenkrat oni del naše državnoborske delegacije, ki je pripadal Slovenski ljudski stranki, postavil na odklonilno stališče. Za dr. Šušteršiča, ki je absoluten vladar v slovenskem državnoborskem klubu, ni slovenskega narodnega vprašanja. On hodi za drugimi cilji. Iz strahu, da bi se slovenski dijaki v Pragi navzeli preveč naprednega duha in svobodomiselnih načel, ter da bi v slovanskem navdušenju, ki bi se ga tamkaj nalezli, utegnil utoniti njihov avstrijski patriotizem, začel se je ustanovitvi slovenskih docentur v Pragi naravnost protiviti. Ker je bilo pa nasproti temu načrtu treba postaviti dru-gega, prišel je s svojo stranko na misel ustanovitev

112

takih docentur pri Jagiellońskem vseučilišču v Kra-kówu.

Jasno mi je bilo, da je s tem vsa akcija za slovensko vseučilišče pokopana. Sploh je ta akcija od takrat, ko sta se v državnem zboru — »Zveza južnih Slovanov« in »Slovenski klub« — posvetovala o njej v skupni seji, začela iti rakovo pot. Ko smo to videli, sklenili smo v »Zvezi južnih Slovanov« stopiti z vlado brez vednosti »Slovenskega kluba« v direktne dogo-vore. Uspeh teh dogovorov je bil, da se je takratni naučni minister grof Stürgkh zavezal dajati ustanove Slovincem, ki bi se kot docentje hoteli habi-litovati na zagrebškem vseučilišču. Senat zagrebškega vseučilišča se je že pred tem izjavil, da rad pripusti slovenske docenture.

Ravno sem se pripravljal, da uplavam na one slo-venske učenjake, ki so s podporo ministerstva bili na tujih vseučiliščih, da se habilitujejo v Zagrebu. V tem je pa prispelo naznanilo o nepotrditvi moje sedme izvolitve za župana. Spise o vseučilišču izročil sem novemu županu.

Tudi po njegovem nastopu prihajala so mi razna vprašanja v zadevi vseučiliške akcije, tako da sem primoran bil še 11. februarja 1911. leta sklicati odse-kovo sejo. Bila je pa tudi zadnja. S tem, da sem pre-nehal biti župan, trpela je naravno moja avtoriteta in z njo vpliv, ki mi ga je dajal urad. Zato sem dne 12. marca 1913. pisal županu dr. Tavčarju to-le pismo:

»Dragi prijatelj!

Ker nimam nikakoršnega pooblastila več zasto-pati mestno občino, od katere sem bil izvoljen v vse-učiliški odsek, dovolim si poslati Ti vse spise tega odseka s povabilom, da ukreneš, kar se Ti zdi v tem oziru potrebno. — S pozdravom udani Iv. Hribar, l. r. c.

Odgovora na to pismo nisem prejel, tem manj seveda podaljšanje pooblastila. Pogled v spise na mestnem magistratu me je poučil, da je ravnokar navedeno moje pismence zadnji spis v debelem svežnju vseučiliškega odseka.

6./3. 1913.

14. Tržnica.

Med drugimi stvarmi smatral sem za nujno po-trebno uredbo tržnih razmer. Pogled na naš trg je sicer jako slikovit in snažnost na trgu vsled smotre-nega delovanja mestnega fizikata in tržnega nadzor-stva vzorna; vendar ob vremenskih neprilikah trpe prodajalci ob odprtih stojnicah. Poleg tega se ne da zabraniti, da ne bi veter vzdigoval prahu in tako onesnaževal živila, ki so na prodaj razpostavljena.

To uvaževanje privedlo je po družih mestih do spoznanja, da je trg za živila treba osredotočiti v trž-nicah. V občinskem svetu ljubljanskem se je že dalje časa hodilo okoli rešitve tega vprašanja. Še ko je bil v občinskem svetu Fran Povše, priporočal je napravo »tržnih lopek«. Menda si je te lope predstavljaj takšne, kakršne so one, ki se postavljajo ob semanjih dneih; samo da bi morale biti stalne in zato zidane. Ko sva s stavbnim svetnikom Duffetom leta 1897 potovala po Nemškem, zanimala sva se tudi, kako so po on-dotnih mestih urejene tržne razmere. In prišla sva do prepričanja, da bi bilo najbolje zgraditi v Ljub-ljani veliko tržnico.

Občinski svet je, ko sem mu o stvari poročal, temu nazoru pritrdil. Vendar je pa glede realizacije načrta bilo važno, kje naj bi nova tržnica stala. Da je Pogačarjev trg zanj premajhen, bilo je na prvi pogled jasno. Mislilo se je na vse strani, jemalo v obzir različne prostore. Navsezadnje je v občinskem svetu vendar prevladalo mnenje, da za sedaj, dokler se Ljub-ljana izdatneje ne razširi, ne kaže trga za živila pre-stavljati s prostora, na kateri je občinstvo že nava-jeno. Tudi se je občinskemu svetu zdelo potrebno upo-števati interes trgovcev in obrtnikov v bližini do-tedanjega trga.

(Dalje prihodnjik.)

Motvoz Grosuplje



domači slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

MALINOVEC iz lekarna
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.
je staroznan kot pristi narečni izdelek, z najfinjšim sladkorjem vkuhan,
brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih pridačkov za konservi-
ranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cena nizka.

Najboljše

nabavite otroške majice in nogavičke, moške in ženske
rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate,
gumbe, vezeno, čipke, kompletne potrebščine za kro-
jače, čevljarje in sedlarje edino le pri

Jos. Petelincu
Ljubljana

Telefon 2913
Na veliko!

blizu Prešernovega spomenika

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinjši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijsno
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

LIKERJE

Medicinalni Cognac, Jačni-Cognac, Rum, Jamalka-
rum, Pečinkovec, Silvovko, Tropinovec, Sadjevec,
Brišjevec, Vermut-vino, Malinovec in neoslajeni
Malinov sok (Succus), Rumosol in Špirit, v najboljši
kakovosti in po najnižji ceni priporoča

„**ALKO**“

družba s o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

STRACE

JOURNALE

SOLSKE

ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJŽICE

RISALNE

BLOKE

I. T. D.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki
na razpolago!

izdelovanje oljnatih barv, firnože,
lakov in steklarskega kileja. — Za-
loga kemičnih in rudninskih barv.
— Potrebščine za slikarje, ple-
skarje, ličarje in druge, vse v te
stroke spadajoče.

Se priporočam

Ivan Jančar

TRGOVINA
MIKLOŠIČEVA C. 4
SKLADIŠČE
VIDOVDANSKA 14.

Trgovci in industriji

TRGOVSKI
— LIST! —

se priporoča
za

oglašanje inseratov!

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060
Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

Edini pristni

malinovec
limonov sok, oranžni sok in sadne
marmelade

priporoča trdka

Srečko Potnik in drug

parna destilacija esenc, eteričnih proizvodov, eterov ter
izdelovanje sadnih sokov in marmelad.

Ljubljana, Metelkova 13 Telefon 2110

! VELEPRAŽARNA KAVE !

Veletrgovina

ED. SUPPANZ, PRISTAVA

Priporočam svojo bogato sortirano zalogo v
surovi in **PRAŽENI KAVI**. Zahtevajte
povzročene ponudbe z mojimi
brezkonkurenčnimi cenami.

**RADIO
AVTO**

akumulator-
ske baterije
prima domači
izdelek

VATRA

MARIBOR

Ing. J. & F. Domicelj

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

**DELNIŠKA DRUŽBA
PIVOVARNE „UNION“
LJUBLJANA**

Telefon :
Ljubljana 2310 in 2311

Telefon :
Maribor številka 23

== Pivovarna in sladarna. ==

**Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I.,
poštni predal 45.**

Podružna pivovarna (pr. T. Götz) v Mariboru priporoča svoje
izborne izdelke in sicer :

SVETLO IN ČRNO EKSPORTNO PIVO
V SODIH IN STEKLENICAH.

Pekovski kvas (drože). — Čisto rafinirano žganje.

Pivovarna Union Ljubljana.

Brzjavljavi :

pivovarna Union Maribor.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana — Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila,
predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.